

Kamila Zvolská

Centrum pro závislé na tabáku
III. interní klinika 1. LF UK a VFN
v Praze

**1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

**VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ
NEMOCNICE V PRAZE**

PSYCHIATRICKÁ KOMORBIDITA PACIENTŮ CENTRA PRO ZÁVISLÉ NA TABÁKU

MOŽNOSTI INTERVENCE BĚHEM HOSPITALIZACE

Centrum pro závislé na tabáku III.IK 1.LF a UK v Praze

- od r. 2005
- 400-500 pacientů/rok
- s/bez doporučení
- EMB léčba, přizpůsobena individuálním potřebám pacienta
- psychobehaviorální intervence 2 hod.
- 12měsíční sledování
- Beck Depression Inventory (BDI-II)

Pacienti:

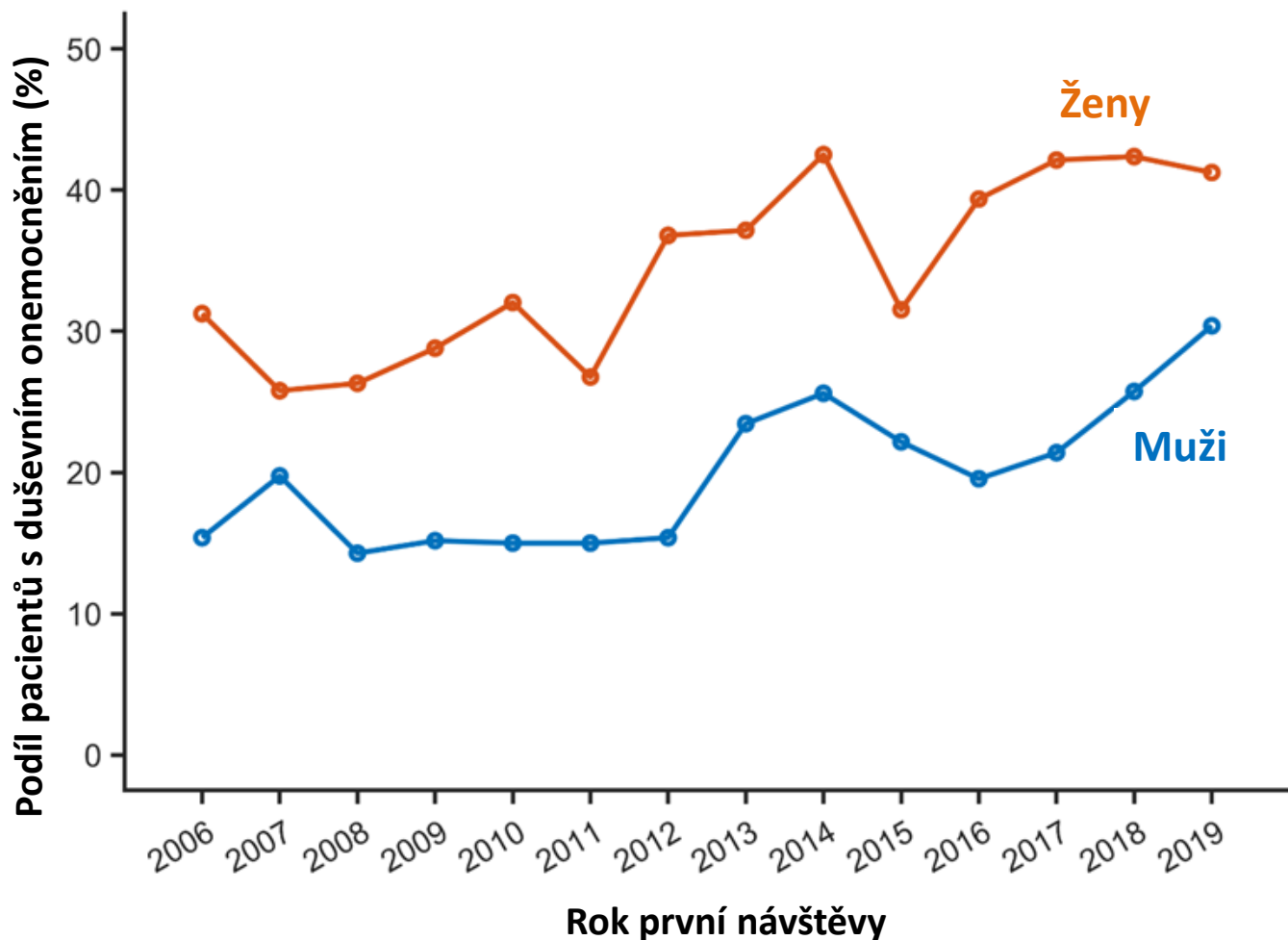
- 6 546 pacientů (2006-2019), 18+
- průměrný věk při vstupní návštěvě **44 let** (SD 14), průměrně **22 cig./den** (SD 11), **hladina CO 17 ppm** (SD 12)
- průměr **FTCD významně vyšší u pacientů s duševním onemocněním** (6 vs. 5 s IQR 4 vs. 3)
- průměrný počet návštěv 4,3 (SD 2,7)
- duševní onemocnění = úzkost, deprese, bipolární afektivní porucha, schizofrenie

Výsledky:

- 26,6 % duševní onemocnění (1743/6546): častěji ženy (62 %) než muži (38 %)
- 19,6 % mužů (668/3 400) a 34,2 % žen (1 075/3 146)

*Fagerströmův test závislosti na cigaretách

Podíl pacientů s duševním onemocněním

Celkové počty pacientů v jednotlivých letech:

529 (2006), **500** (2007), **541** (2008), **500** (2009), **471** (2010), **413** (2011), **446** (2012), **496** (2013), **453** (2014), **443** (2015), **446** (2016), **548** (2017), **379** (2018) a **381** (2019)

Závěr

- rostoucí podíl kuřáků s duševním onemocněním ve specializovaných centrech od r. 2011, více žen
- intenzivnější léčba: delší léčba, více návštěv

Léčba závislosti na tabáku za hospitalizace

dlouhodobý plán Národní zdravotní služby (NHS) v UK:

- léčba závislosti na tabáku u pacientů přijatých do nemocnice
- **Ottawský model pro odvykání kouření** (Ottawa Model for Smoking Cessation, OMSC):
 - stanovení kuřáckého statutu u všech pacientů přijatých do nemocnice
 - krátká intervence, personalizované poradenství u lůžka
 - včasná náhradní terapie nikotinem nebo jiná farmakoterapie a
 - navazující sledování po propuštění
- poradce pro léčbu závislosti na tabáku (Tobacco Dependence Treatment Adviser)
- od března 2024 nabízet léčbu závislosti na tabáku financovanou NHS po dobu **12 týdnů** všem kuřákům přijatým do nemocnic, **včetně specializovaných léčeben pro duševní zdraví**

Zdroje:

NHS Business Services Authority. NHS Smoking Cessation Service - Referral from Secondary Care into Community Pharmacy. NHS Smoking Cessation Service - Referral from Secondary Care into Community Pharmacy | NHSBSA. 2023

NHS England. My day as a Tobacco Dependency Treatment Adviser. 8 March 2023. NHS England » My day as a Tobacco Dependency Treatment Adviser

Opt-out služba za hospitalizace

= všem pacientům přijatým do nemocnice s hlášenou anamnézou užívání tabáku

krátká opt-out intervence za hospitalizace = léčba poskytovaná jako standardní postup **pro všechny pacienty kuřáky** (opt-out = rozhodnout se neúčastit)

vs.

žádost pacienta o léčbu (opt-in = přihlásit se)

průzkum, 2020 (N = 106):

léčba a podpora, 82 % 9/10 nebo 10/10, 96 % služba přiměla zvážit další pokus, nejčastěji následně u PL, 66 % zájem o vaping

Z: vyhovuje potřebám pacientů

Zdroj:

Hryhorskýj et al. Patient survey examining the experience of care of a hospital-based opt-out tobacco dependency treatment service (the CURE Project). BMJ Open Respiratory Research 2022

Opt-out intervention

významně spojeno se **snížením abstinence od kouření***

mohou pozitivně ovlivnit **krátkodobé výsledky odvykání****:

- 2014, Jižní Karolína
- konzultace u lůžka a telefonického sledování 3, 14 a 30 dnů po propuštění z nemocnice
- 5 843 kuřáků - 60 % kontrola po měsíci - nekouří 51 % s poradenstvím u lůžka oproti 27 % bez

Zdroje:

*NICE guideline NG209. Tobacco: preventing uptake, promoting quitting and treating dependence: update [H] Evidence reviews for opt-out stop smoking support. November 2021

**Nahhas et al. Feasibility of Implementing a Hospital-Based "Opt-Out" Tobacco-Cessation Service. Nicotine & Tobacco Research. 2016

Opt-out intervence u pacientů s duševním onemocněním

- chybí ověření účinnosti této metody

Metodika:

účinnost krátké opt-out intervence u hospitalizovaných pacientů léčených programem léčby závislosti na tabáku v Jižní Karolíně, USA

Výsledky:

- 4153 pacientů (průměrný věk 50 let, 53,3 % mužů, 30 % Afroameričani, 79,9 % denní, průměrně 11 cig./den),
- 34 % duševní porucha (deprese, alkohol, návykové látky, úzkost)
- **nižší úspěšnost** než pacienti bez duševní poruchy (9 vs. 13,2 %, $p < 0,001$), ale **stejný počet pokusů přestat**

Zdroj:

Sanford et al. Tobacco Treatment Outcomes for Hospital Patients With and Without Mental Health Diagnoses. Front Psychiatry. 2022

Závažná duševní onemocnění

Narativní přehled:

intervence odvykání kouření v psychiatrických lůžkových léčebných zařízeních v l. 1950-2018

Výsledky: 8 RCT, léčba 8-12 týdnů, behav.+farmako

Závěr: **léčba** v lůžkových psychiatrických zařízeních **vzácná** nebo **opožděná**

- míra odvykání kouření 4 % a 22 % mezi pacienty s psychiatrickým onemocněním
- účinná farmakoterapie u pacientů se schizofrenií:
 - bupropion a vareniklin
 - kombinace bupropionu a nikotinové terapie nikotinem (NTN) vyšší míra abstinence než léčba pouze NTN

Zdroj:

Kagabo et al. Smoking cessation in inpatient psychiatry treatment facilities: A review. Addict Behav Rep. 2020

Randomizovaná klinická studie

Helping HAND 3

- intervence odvykání kouření u dospělých se **závažným duševním onemocněním** v lůžkové psychiatrické péči
- Texas, 2015-2019

- **obvyklá péče** = stručné informace o odvykání kouření, svépomocné materiály a rady od přijímající sestry a nabídka poskytování náhradní nikotinové terapie během hospitalizace

x

- **vícesložková intervence:**

- 1) motivační poradenství u hospitalizovaných pacientů
- 2) bezplatné transdermální nikotinové náplasti při propuštění
- 3) nabídka bezplatné telefonní linky na odvykání po propuštění, textového a/nebo webového poradenství pro odvykání kouření a
- 4) automatizovaných interaktivních hlasových hovorů nebo textových zpráv po propuštění

Výsledky:

N= 342, 16,9 cigaret/den

- významně vyšší míra abstinence po 6 měsících následného sledování než ve skupině obvyklé péče (8,9 % vs. 3,5 %; OR 2,95)
- signifikantně častěji užívání léčby závislosti na tabáku během 6 měsíců po propuštění ve srovnání s účastníky ve skupině obvyklé péče (74,6 % vs. 40,5 %; RR 1,8)

Zdroj:

Brown et al. Sustained Care Smoking Cessation Intervention for Individuals Hospitalized for Psychiatric Disorders: The Helping HAND 3 Randomized Clinical Trial. JAMA Psychiatry. 2021

Odvykání kouření a duševní zdraví Instruktáž pro personál v první linii

National Centre for
Smoking Cessation and
Training UK. 2016

**SMOKING CESSATION
AND MENTAL HEALTH**
A briefing for front-line staff

Intervence za hospitalizace vedená sestrou

Metaanalýza klinických studií:

- rady a podpora **ošetřujícího personálu** ↑ úspěšnost pacientů při odvykání kouření, zejména v nemocničním prostředí
- pouhých **3–5 minut** soustředěného hovoru během vyšetření stačí, aby si pacienti uvědomili užívání tabáku
- **intervence** pro odvykání kouření **vedená sestrou** může **významně zvýšit míru odvykání** u hospitalizovaných pacientů
- **pozitivní přístup** k pacientům, kteří kouří, možnost **rotace** při práci s pacienty se závislostmi, **větší sebevědomí** při poskytování intervence u sester se zkušenostmi z Centra pro léčbu závislostí

Zdroj:

Banu. Nurses Attitude and Self-Efficacy in Smoking Cessation Care to Hospitalized Patients. Int Arch Subst Abuse Rehabil 2018

EDUKACE SESTROU PRO PÉČI V PSYCHIATRII

Číslo výkonu 35823

Psychiatrická sestra v klidném prostředí vysvětlí pacientovi význam dlouhodobějšího užívání léků, jejich vliv na psychický stav, případné nežádoucí účinky a způsoby jejich zmírnění, omezení plynoucí z užívání léků, zvláštnosti jejich podávání, postup při zhoršení stavu. Sestra využívá motivačních technik. S pacientem identifikují a řeší konkrétní problémy, které vedou ke snížené adherenci. **Tématem edukace může být také podpora zdravého životního stylu,** informace o projevech nemoci a jejich zvládnání, zásady psychohygieny aj.

Děkuji za pozornost.